

خاتوون

شیعر کوردی

ئه کبهه رهزایی

رضایی ، اکبر ،
خاتوون / سروده اکبر رضایی. - کرمانشاه : نشر اکبر رضایی
(مؤلف) ، ۱۳۹۲ .
۱۱۵ ص .
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا
شابک : ۳-۸۸۵۵-۰۴-۹۶۴-۹۷۸
۱- شعر کردی - ایران - قرن ۱۴ الف . عنوان
PIR۳۲۵۶ ۹/۲۱ فا ۸

ناسنامه‌ی پرتووک

ناو پرتووک : خاتوون
مزار: هه‌لبه‌ست نازاد کوردی
شاعر : ئه‌کبه‌ر ره‌زایی
پیتچن و ویراشته‌ر: فه‌ره‌اد جه‌ه‌ان‌به‌یگی
دیزاین رووبه‌رگ : مه‌ه‌ین خودایاری
پیداچوونه‌وه : س.جه‌ه‌ان‌فه‌رد "ژیار"
هه‌ژمار : ۱۰۰۰
چاپه‌مه‌نی : زه‌نگه - کرماشان
نرخ: ۵۰۰۰ تمه‌ن

گشت مافیگ ئه‌رای نوسه‌ر پاراییه

پیشه کی

ریژدار خوه نه وار:

من وشهیل فهره یگ له زوان ئیوه گ هاتونه نیسا له مردن
هاوردمه سهو و له پرتوکه گانم دجاره گیان خسمه سهو وه رییان.
ژیانمه یانه و تا زوان، هور و کومه لگا پییان برانیده و، وه هوردان
بمینید یه ئه رک من ته نیا نه ق، له گه ورایم بق.
ئ پرتوکه پیشکه ش که م وه باوگم و دالگم گ ماموسای من
بقن و ئیکه ش ئه پای دنیای دوه تم.

ئه کبه ره زانی

کرماشان پایز ۹۲

١

هه رچى ئاسووهن
وه هوچ كو نيه په سن
ئىكهش به و
وه توله رييه گانا بچيم

٢

وه شوون دلا چين
دقاي هوچه
سهلت و سهليت

٣

نیه‌زانم
چۆ چاره‌ی
ئێ دله بکه‌م
داده‌م له کیس!

٤

ئۆشمه‌ خوهم
گۆش وه‌ ده‌نگ دل مه‌یه
ئێ لانه‌ی
جار و جه‌وره
شپ‌ فه‌ره ئۆشێ

۵

که ز^۱
هوق وه کلاوم
په یمانه نیه که ید
یاراو م دهم مفته
یا گهل داگه ردیانه؟!

۶

به جر دل نیه که م
خودا دامه گزئیا
ئانیدیه!

٧

چاره‌نۆس!
به‌و بجیمه‌ گژی‌یه‌کا
یا ت
سه‌رم ده‌یده‌ بر
یا م ده‌سد ده‌مه‌ مل
دره‌وشا

٨

وه‌هه‌رلایگا چم
نامه‌ی‌ها نوام
ئێ باوگ برا سه‌گه
ولکه‌رم نیه

۹

هەرله یوای
قه مچان منالیمان
خولوومانیمه ناو ژیان
گشتی له سهر هوچ

۱۰

تا توهنی
خوهرش بژیه
ههگ گیان سین
چنگ نا قورپید
هه بوش مهله مهله هاوار^۲

^۲ - یاری مهله مهله

۱۱

کی ئەهمەد خانی نۆسا؟

ئەقین

مەم و زین

یا

کوردەواری؟

۱۲

هاتوو شاگە

وہ ئەیوان نەچی

هەم خانمەسۆر لەیوا

تام و خوای کوردی کرد؟!

۱۳

له رۆژيارىگ ك
گهل خوهى داگهرديايه
وه شوون دلا چييين
دهرهمبهگيه

۱۴

ياراو
دهوهرهى م چق چوود؟
ئهوه گ توام نيهه!
ئهوه گ دقنم
نيهتوام!

۱۵

تا پڕ باوش ت
لیمۆه و بوو میخه‌ک
له سوخمه‌ی مه‌خمه‌ڵد تی
دی کی چووده قه‌سر
ئه‌پای لیمۆ

۱۶

گۆله‌یل
سیس و ژاکاون
له بوو هه‌قر هه‌ناسد
ت بی‌دپگ
تاسه‌ی ولاتی

۱۷

خوهم
باز بئنه چيرنگم
ئای هاوار له درج

۱۸

لهی دلمازانه^۲
دلّم گیره و تهنگ
باز بئلف و لیژ منم

١٩

خوهر ئاوا بوود
دل ئاوا نیه‌ود
ئێ روژ بێ شه‌واره
عمریگه، دریزه

٢٠

نه‌وبه‌ر ماچ لیود
مردی ژینیده‌و
خزره‌ یه‌ پید زانس و
ده‌نگ نه‌پای که‌ز
نه‌کرد!!

۲۱

له پایز عمر
ته نیا مه نم و
ئه قین هاته نیسا
دل دی له چوه
ئه تره شی° چوو؟

۲۲

هاولقم نییه
یا له دالگ په یا نه ویه
ته نیای
ئه پای م خاسه
یه بایه خ پیایه تیمه

۲۳

له‌ی بری برییه
هه‌ر پۆش خه‌راوکه‌ری
سه‌لته‌سوارینگه^۶!
هه‌ر که‌و دق‌ای

۲۴

برئ نه‌چاشیای
چه‌چه‌ خواردئ
قه‌یرئ چوو چه‌فت دق‌شکیای
برنگه‌ لازه‌کییانه‌ له‌ گه‌ل
هه‌ی که‌و نوای

^۶- سوار سامناک

۲۵

ژیانم ناچارویه
له یواگ م ژیه م
وه هۆچ نیه تیه رزئ
ئه وه یش وه بی ت.

۲۶

سه لت و قولت و سه وایه
له وه به تر سامان سا
م کوردم و یانه هۆچن
چوه وه ل دلا بکه م!؟

٢٧

ئه‌وه‌گ دنیا‌ی
چه‌نه چای شیرینی‌گه
بیلا بزانی
ژیانی سله‌وه‌جاس

٢٨

له قریان و قوره‌با^٧
له قه‌رانگ و قورنگی
وه ساق ده‌رچیم
ئی‌جاره
له‌ی قور‌خه‌س ئه‌فینه
گیان ره‌ها نیه‌که‌م

^٧- کۆم‌کوژی و تالان

۲۹

خوہم شہ پوان ملہریگم
باکم لہ ئووردی
ئسکەندە ریش نییہ
ھاوار گہ ورا و گرانم
دل تہ نیا مہ نییہ

۳۰

ئەری دل
لە ی قران خوہشییہ
پاچگ زیچگ چوہدە؟
ت لە ی ئاسمان سایہ
ئەور ئاوسی دۆنی؟!

٣١

تا رۆژ نه‌هاتیش
م هه‌ر نه‌زانم
بقیه نه‌زانی
وه چ داخه‌گه‌و گیری؟!

٣٢

ده‌یشت و ده‌ر
نیه‌گریده‌م
دنیا بقچه‌گه
یا م گه‌ورام!!

۳۳

داگه رديامه
نه دهير ههس و نه دهيري
مينه ي ئشكه فتيگ كه م!

۳۴

تا شهوار شهق بوو
وهل ئووردى قينا
دلم ها له شه پ
ئى جيه ل و وجه ته
كولم كرد.

٣٥

ژیان
خوه‌شه و کول
چو شه‌ونشینیه‌یل ز‌مسان
وه دریژی ده‌سی بلیچ نییه!

٣٦

ئ هه‌مگه
وه ئاسۆوه‌وه نوورپسن
زانی ئه‌پای چوه‌س؟
ئاخه ت دق‌رید و
ئیکه‌ش دل‌په‌زیر

۳۷

شه تلّ شه که ر
هوق ئه نتيکه ی
چو خود نییه
چمانئ خه مانئ!!

۳۸

کورووزیان، ئه لقرچیان
دهس و دهم قورۆژان
له وهشت دقري تنه
زه کريله له یواسه

٣٩

له‌ی پایزه رۆژه
چۆ هه‌لقۆ بئ‌لف و لئ‌ز
سه‌ر له‌ لیم تۆجیا‌یه
پ‌ر پ‌ر تاسه‌باردم
باوان

٤٠

ئای هل و هه‌مس
خوه‌د هه‌نینمی
هۆرد هئ‌مرای
هاز و هه‌ناسه‌مه

۴۱

مهردم
سه ر له لئ شیوی
م دلم شیویایه
ئمجا دیده!!

۴۲

خوهم زانم لیوهم
گهل ئوشن شیته!
م ههر بختانتاله بوم

٤٣

چۆ تیه‌له‌دوو خواردئ
وه‌نگم و وپم
لیوانیده‌م و چئ!

٤٤

هه‌ له‌یوای زه‌لان
راپ و سه‌رد و بی‌به‌زه
شیوانیده‌م و چئ!

۴۵

راسی توای
کهز خواهشی له م نات
منیش خواهشم له کهز نات
یه وه وه دهر

۴۶

وه هاوار دلّه و ناتى
منیش شهوشام ئه ئیند
سه ر بريم
یه له جى ئه وه!

٤٧

دلم چۆ خه‌ر به‌لانجه
وه رێیا نیه‌پانئ
زانم
وه‌ئ بار چه‌فته‌و
ئ‌و په‌رتخ نیه‌چوو

٤٨

ئ‌ه‌فین
ئ‌و پێ م نه‌وسا
منیش له‌ شوونئ نه‌چیم
خوهم خاس کردم
که‌لپی و تک تکی!

۴۹

هه لاله و زه مزه م
کپیا!
نیه زانم کونا واگه ی
کپه و بق یا ده رانه ی
گردنه خه پئی؟

۵۰

هه ر یه وه یلانه
دهنگی نه مه ن
یا کاولی مردییه
یا دیوڵ درپاس

۵۱

که‌وک شه‌که‌تئ
دا له‌ی نسه‌ره
هه‌لای دام
مخاین!
خه‌و بق و خوه‌ش بق

۵۲

چۆ هه‌فی
پیر په‌پره‌دایئ
ته‌نیا وه‌ ته‌نیا
په‌شتیامه‌سه‌ خوه‌ما
های خالۆ ریوار
وه‌ قه‌ره‌ما مه‌و!!

۵۳

له ناو گهل ئيمه
ئەفین
هه قال ری نه هاته!

۵۴

دل چو چینییه
ئەر توای نه شکئی
وه دەس مناله و مهیرهی!

٥٥

خوهم ئه‌فینارم
که ز[^] ئه‌فینارم نییه!
هه‌لگه چه‌پ کوت منم

٥٦

ئه‌په‌رگه
ئه‌له‌م قه‌له‌م نه‌یرئ
هه‌رکه‌ها باسکئ
یه‌سه‌رچۆپی!

۵۷

درۆ نه که م شیویاینه!

واران واری وه خشی

کاکه!

پیه لاگاندرار

پاد ته پ نهود!

۵۸

په ته دل مهیه

په تله کنیده!

٥٩

شاژن
م ئه‌پای خود بووه
وه قازانجده
هه‌ر پی په‌تییه!

٦٠

دلدارى؟
هه‌ر گه‌پى مه‌یه!
چۆ گه‌نم گولپۆت رادار
تۆه‌مى برپاس!

۶۱

دلّ خوو دلّ نییه
نه ترسه و هیمن
ئای هه پاجی کردیم
وهی وه رییه و بردیمه ی

۶۲

دۆه تهیل
کی م ئه پای خوهی بهی؟
که وراویگه ها!

٦٣

له دۆریید
شه‌وئ دا جار مرم
یا خوه‌د به‌و
یا عیسا کل بکه!

٦٤

دلّم نه‌وردی
روواکانیده‌ی!
چ تالانچی زه‌وه‌ردی!!

۶۵

بايد و نايد من چيمه
هه ركه بووسيده و رچى دل
پيه لى ها ئه و دهس ئاوه و.

۶۶

كه ز وه منا نه په سى
منيش وه كه زا نه په سيم
ريوار ته نيايگم

٦٧

له‌یو‌ایشه‌ نییه
هه‌رچئ بتوای بکه‌ی
یه کار خیزه‌یه!

٦٨

کۆ وه‌ ناو کۆ
مه‌ردما مه‌که
گه‌ل له‌یوای گورگن
کۆبه‌شد که‌ن!

۶۹

م له ههفت دهولت
ويلم
ت نه دخه لى ده
چوه توام؟

۷۰

موشكه م و زخال نيم
وه بهور بۆين
خاستره له رۆسيه ي زخال

٧١

ئه‌پاد بۆشم
پرتووکه گانم^٩ چوهن؟
تاۆس^{١٠} هه‌ست و ئه‌فین

٧٢

کاس و کول بۆمه
له‌به‌ سه‌ر نامه‌سه‌ سه‌ر خوه‌م
سه‌ریشوو نیم!

^٩ - pirtûk کتار

^{١٠} - تابوت

۷۲

كاكه

ئى ئامۆزىرى منە ئەژنەو

ئەپاي ھەرچى

مىنەي ھۆ مەكە!

۷۳

زانى زانا كىيە؟

كۆنفۇسىيۇس بخوون

تا بزانى

٧٥

چۆ سه‌ئێ ته‌ره‌سیگ
وه‌ره‌و ته‌وه‌س بده‌وئێ
هه‌لکه هه‌لکه
هه‌رکه هه‌لسایه
خولومانییه سه‌م!!

٧٦

له‌ی وشکه‌سالییه
چه‌وه‌رپێ ئه‌ور ئاوسینگم
گ‌گۆشه قسیه‌ی
خودایش نه‌یه‌ید

۷۷

بوودا ئۆشى
رهنج ههس
كورد ئۆشى توای بكیش
توای مهكیش

۷۸

بوودا هیمن و ئەسپا
ئى كول تیژییه
كوت دنیا داورییه

٧٩

وه‌تم و نه‌کردم
چیم و نه‌په‌سیم
بۆه داخ دڵ

٨٠

م ئه‌پرای ت
تنیش ئه‌پرای م
خودا له‌ی خوه‌شییه

۸۱

شپ و شیت و شیویای
شه که تی ئه و بانئ
سه روار و بنوارم یه سه

۸۲

ژیان وه تیه لی
ریخ جاینه!
دی رخد له چوه چوود
له یه به تر هه س؟

٨٣

هه‌رکه
که‌فته‌وشوون دڵ
له‌یوای بافه‌ خواز
سه‌ر شوپه‌ و لاره‌ مل

٨٤

له‌ گونووڤ بپرس
ته‌رچگی چوه‌س؟
که‌ره‌پۆ چوه‌ زانی!

۸۵

که ز وه هاوار دلّه و نات
ولّات بئها ناپه س
ئه پای کاوولی^{۱۲} خاسه

۸۶

هه رکه وه شوون
دلا بچۆ
چمانئ ها شوون
«هه ولّ مه لایکه ته و»^{۱۳}

^{۱۲} - kawil ویران

^{۱۳} - واتهی پیشه نان

٨٧

ئێرا ره‌وان ئارام تی‌نگران، گۆران‌ی‌چێ کورد وه ره‌گه‌ز نه‌رمه‌نی

گه‌ڕی هاتید و

گورج چید

خه‌و شیویا و دل شه‌وتی

مخابن!^{١٤}

خه‌و بق و خه‌ون بق

٨٨

به‌رز و بایر

نیه‌گریده‌م

م چوه‌گه‌ورام و

ئێ دنیا

چوه‌ بقچه‌گه‌!

۸۹

شادی چۆ کهوک شه که تی
دا له ی هه نازه
هه لای دام، نه یمه وه ی
نیه زانم چه وم هه یشت دی
یاخوڵ کردم!

۹۰

گولفرۆش یه نامه یده؟
کات نازگ نازاری
نه مه نییه
ئه ر قه رسه قول باری
پاره پاروو که ی!

۹۱

دلّ وه د جی
وه قازانج که ز نییه
به و تا یه ی لایه و بکه‌یم

۹۲

زاخینگه ده‌سمه و مه‌یه
دلّد بار و به و بزانیم
چ خه‌پین بکه‌یمه سه‌را

۹۳

مائوو^{۱۵} چشتیگ وهت
ئەپرای گەل خوہی
ئەر بۆشم ت خوہد بپار
داخم خواز فرہیگه؟

۹۴

بنەمە وەر پادەو
تاف ئەفین
پەپنگە نەیرئ
تیہی بەو نیہتیہی مەو

^{۱۵} - مائوو تسە دۆنگ - ریپەر چین

٩٥

ها ئه!
ت م که‌یده واته‌ی بسات
دل داگه‌ردیای!

٩٦

ئه‌فین
یه‌کروو یه‌نیشان
ئه‌رت م نه‌کردیده پهن
هوق نیه‌زانم

۹۷

ههگ تیه‌ی
خونجیه و بووم
ئانینگ چید، پخول
خودا بزانی
کولم کردی

۹۸

ریشه‌ی دلّم په‌شتانی
په‌شتانی گ هه‌ها^{۱۶}
وه نه‌چیر نه‌که‌ی
ئوخه‌یش ئه‌رای خوه‌م

^{۱۶} - ئیژده‌ها

٩٩

تا هه‌ناسیڤه و خواردم
شه‌پ تره‌ک ته‌قیا پیما
یه‌یش خێر دل

١٠٠

هیمرای هۆچ نه‌وه
بۆده‌سه‌ خاوه‌ن دلّم
منیش وه‌ بیل بانان!

۱۰۱

دهومليه گهد قه شه ننگه
خه یدمه و هور
گولوه نی که لپیه گه ی دالگم

۱۰۲

ئی شار ئیمه
باخچه یگ وه قه شه نگی
دهومليه گهد نه یریئ

۱۰۳

زانی چه‌نئ دلم
په‌لپد گرد و ناتید
ئیره‌نگه‌یش دی مه‌و!
درنه بویه و نیانگر
نه‌وشی نه‌وه‌ت!

۱۰۴

هه‌گ گۆشپاره‌گاند له‌ریه‌نه‌و
هه‌ناسه‌برگئی تئ ئه‌پام
چمانئ دل منه دارئ دایده

۱۰۵

ئى شار ويرانه!
خو پيايى تى نيه
ئاژوهى بخه فنى
به و خوه مان ده ز بکه يمه
مل يه ک

۱۰۶

له چى چيه يلمه
هه زو زانسم
ئى دلّه له کيسم چوود

١٠٧

رۆژان و سالان
دهنگ دهنگ ژماریم
هه‌ئوه‌یه‌ خو‌وش‌ بۆ‌گ
ته‌نیا‌ بۆ‌م!!!

١٠٨

د‌لم‌ وه‌ ئاویه‌ چیه‌
هه‌رکه‌ ديه‌وه‌ی‌ ئه‌پای‌ خوه‌ی
هه‌ر‌گورگ‌ نه‌خوه‌ی‌ده‌ی

۱۰۹

تاسه بارهیل
قهرد خودا و به نه
ها لایانه و

۱۱۰

هه رکه خو هشی هیشته
ئه پای بانان
ئه وه وه قهرد ژیهی

١١١

پێ کلاوی کوله‌نجی
پیشکەشد
دیه چوه دۆسد دێرم!

١١٢

له ناو بی‌مله‌یل
مله‌ری مه‌که
تام نه‌یری

١١٣

له جامهك ناو مالد
ئاخين خوازم
ئه و تير تير
نوورپده پيده و
م هوچ
خوه زييه و هورد و هروشي
كرديد

١١٤

دلّم
له شيشه بق و شكيا
تا ئه و بوود و دى هاوساى
كوچگ نه كهئ!

١١٥

سال دلم د وهرزه
پایز و زمسان
هه‌ردگیانیش نه زۆکن

١١٦

شه‌که‌ت و شیه‌وکریای
هۆر شیور و دل شه‌وتای
ده‌سد ده‌رنه‌که‌ئ
ئه‌پای ئی سه‌وقاتده

۱۱۷

یەلەشەى تن و
خشەى كەلپەم
چۆ يەكن
ئمجا بەو دەوەرەى
ئى پارادۆكسە بوو

۱۱۸

نە شنەى شەمالى وە جەلد
نە ھەناس وای وە نەرم
نە تىەوى واران وە شلگ
نە بوو ھەقر ئافرە تىگ
چ وشكە سالىگە ياران!

١١٩

ئه‌ور نه‌زۆک بێ‌نازی
له‌ وه‌شته‌و هاتییه
هه‌رچێ‌ خپ‌ خوه‌ید
که‌ز مه‌لقجگیش
وه‌ خپ‌ئێ‌ نه‌که‌ئ
هه‌وچکه
سه‌رنج بێ‌ به‌یر نه‌گرئ

١٢٠

چروه‌ی دڵ‌ نه‌تئ
سه‌رئ بکیشه‌و دیارئ
بزان ده‌ق نه‌کردییه‌.

١٢١

دل چو گونئيهى بئى را
دازاى
وه دهز خوهى نييه .
ههناى ت دقنئى
خايس بوو

١٢٢

بئى مدوو نييه
خوهشم ليد تئى
ت لاي خودايشه و نازارى

١٢٣

که‌ل‌په‌یل ئاخر شه‌پ
نه‌یاران ریبیگ دانه‌سه‌ پیدان
گورگ وه‌ ریه‌ن نه‌یاود
خوه‌ینه‌و!
یه‌ له‌ خوسه‌ ئۆشم!

١٢٤

ئیره‌نگه‌ به‌ره‌یان لی‌له
وه‌نگن و وپن
ته‌پن و ته‌رانه‌یان یه‌کیگه
که‌ل‌په‌یل ئۆشم
هه‌رکه‌ ئه‌لسی‌ چوو‌ که‌یده
سه‌رواری‌انه‌و

١٢٥

نازخاتون
سڪالائى رُوژان و سالان
هاوردمه وه لاد
دادم ههئى، داخم ههئى

١٢٦

مهيه سه رِييه و
دل م په پنگه نييه!

١٢٧

دلم چۆ کاو‌لی گه‌شت ده‌ئ
چۆ خپرات شه‌ر که‌ئ
له‌یوای قه‌ره‌قه‌ره
د‌ر‌نه‌ بۆه
یه به‌یر ئه‌قین بۆ

١٢٨

دی نیه‌خه‌له‌تیه‌م
نه‌خوهم، نه‌زوانم

۱۲۹

هه رچینگ په نه ژه نی
هه رچینگ په که خه ی
هه رچینگ په ته چنی
دیمه و ده ریتود دل!

۱۳۰

هه رکه دل م دی
بوشیده پی نایدو
وه نه هه رچی ناسندرگه
پی ولام

١٣١

دل بریدیگ، بوه‌یده‌ی
چوه له ده‌سم تئ
مه هه (بو‌شم خانه‌قین)^{١٧}!

١٣٢

ئه‌ر له ئه‌قیند بمرم
خێل خه‌مان خۆند خوهرن
سه قال ئه‌و قه‌یتۆل^{١٨} مه‌خه
وه بئ کرچه به‌و

^{١٧} - واته‌یگه

^{١٨} - ئئ وشه‌ها له ده‌نگی هۆره له ره‌وانشاد عه‌لبینه‌زه‌ر

۱۳۲

وه بئی خه سپه ننداری
سه ردل بپید و ته نانه ت
که ز نه نوومه تی نه کرد
گهل بئی سرنج له یواسه .

۱۳۳

له گوندئ^{۱۹} ئیمه
تیهوئ^{۱۹} خواهشی وارییه
خوه زیمه و هه رکه
تۆهم شادی خسییه .

^{۱۹} - gond ناواى ، ديه كه

١٣٥

م نیشتمانم دیمه‌سه و
ئه‌وه دل نازاریگه
گ دنیا‌ی منه

١٣٦

له په‌نجه‌گانت خو‌ه‌شی واری
له زلفد هه‌تر
لیود ئاو زنییانان
عیسا توای باید، توای ناید.

۱۳۷

هه‌نای دیاری
خوهم به‌ورم و زالم
هه‌گ نیدن
پوش کاشیش نیم

۱۳۸

دلم وپگد که‌ئید
هورم وه‌یانکد گری
بیئاوانن باوانه‌گه‌م
فریه شرینی

۱۳۹

پا رەو نىھكەئى
چەو نىھلورپى
دل نىھپرتى
ھۆر نىھچەترى
خىل خەمان ئەرەستوو ھاوردن
ھۆچ لە دەزى نات
خوو خودە پاى ئەلخە

۱۴۰

يە بال چەو تنە
ياگەرگای بژ بەيانە
كى ناوژى تن و خوهر بکەى
م گ جەنگ ناوژى کەم!

۱۴۱

جارجار

به‌ره‌ی له دهره‌مبه‌گی
وه‌نه ئه‌و سه‌ر نیه‌چوو
یه ئاموژاری خاسیگه!

۱۴۲

ئه‌ر ژیان نه‌خو‌ه‌ش بق

بوورپه‌وه‌ی

یه‌یش ئاموژاری گه‌نینگ نییه

١٤٣

دالگم ئۆشئ:
ت یا پانسه‌د سالّ زق په‌یا بۆده
یا پانسه‌د سالّ دئیر!
راس ئۆشئ
ئئ دنیا وه‌ دهر د م نیه‌خوه‌ی

١٤٤

هه‌گ تانج شارنئنگ دقنم
که‌فمه‌وه‌قور سه‌روئنه‌گه‌ی دالگم
خودا بزانی
شارن هه‌ر خوه‌یه

۱۴۵

قردگئی له لیم
له ناو هه لّبه سه گانم مه نّییه
ئه ویش ئه پای ئه وهگ
دۆسی دّیرم

۱۴۶

کوشتیده م و هه م سپاسد که م
م ئه فینار زه بوونینگم
وه ده ز تنه و

١٤٧

شانازی که میڭ نییه!
پیا‌ی گه‌ورایڭ له‌یوای م
گ ری جانم خوه‌یشی فه‌رش که ئی
هه‌لبه‌ست ئه‌پاد بۆشی
سه‌رد به‌رز بگر

١٤٨

کوئی له‌ ژیان په‌پیه‌سه‌و
کوئی تره‌ک ری ریئییه
گه‌پ شی‌ت و زانا‌گه‌س
ئم‌جاه‌ر زانا نه‌قم
شی‌تیش نه‌قم
هه‌ر هوچ نه‌قم!

۱۴۹

جوانیه گه د
دلّم ونکه و که ید
چو شنه ی شه مالّ و
سه رگوو قه مگه!^{۲۰}

۱۵۰

هه قور هتورد
منیده یه کم واران پایز
چ بوو خوه شیگ لئ هه لّسئ
له زه ق، له جارپ
له کرف و کولّا

^{۲۰} - کیه نییگه له بان سه رمه س

١٥١

چ دنیاى وه‌ره‌لایگه
ریک تالانه و پیه‌ک قرپ
تنی چنگی ده له لی
یا بازییه‌ی یا گازییه‌ی

١٥٢

دنیا بازیگه
بووه‌یده‌و، دانایده
دانه‌ید، بردیده‌سه‌و
زانا و گشتی ته‌ره‌ق ته‌ره‌ق خه‌نی
ئه‌پای نه‌زان
هه‌ر ئاخ و ئاخین مینید

۱۵۳

پایز
بایه قه‌وم ئیمه بوود
دهن و بی‌به‌زه
قوت و قه‌ره‌زاخ
راپ و مله‌ر
هر خوه‌ی پیایه!

۱۵۴

من و زمسان
دۆس یه‌کیم
دلّمان سه‌رده و گه‌پمان تن
پیای زه‌وهرد له‌یواسه

١٥٥

وه‌ل وه‌هارا دژمنم
پرسی ئه‌پا؟
ئه‌پا نه‌یرئ، ئه‌پاو
هه‌ر گولئگئ، خه‌ئیده‌مه‌و
ه‌قور دل‌به‌ر
له‌یوا ده‌قه‌ده‌قه‌مه‌و ده‌ی
باوه
یه دژمنی نییه؟!

١٥٦

تاوسان و خوه‌م ریکیم
نیه‌توام و نیه‌وی‌یرم
وه‌لئیا مملانی بکه‌م
ئاخه‌ ئیواران هونکئ بقوگ
یه‌کمجار ت دیم
چ له‌زه‌تئ داشت

۱۵۷

شه تلّ شه کهر
ئەر شاهان وه خرد بکه م
هم که مه!
شاخ نه وات نه یشه کهر
به تالکه ر
داخم له ت شیرنتره ک
هه س؟

۱۵۸

ئۆشم سهر خوه م هه لگرم و
له ی گه وراشاره
بچمه رییه و
له شوون ت سه ریگ نیه ونم
بتیه رزی

١٥٩

ئا بوو، ئا نه و
له‌یره نه، له‌وره
پا‌په‌ی مه‌و!
که‌ل‌ر ئۆش‌ئ:
«ئیره نه، دیره^{٢١}»

١٦٠

چوه هه‌لوه‌سید؟
زوان و ئه‌فین
له‌ی شاره هاتنه نیتسا
چمانئ لوینه کردتیانه
گهر ئاسیاوا

٢١ - نا‌چه‌ی‌گه له‌ که‌ل‌ر

(۱۶۱)

خوهم پيای
کارهیل سه ختم
کار ئاسان شه که تم که ید
ئیهویش قهیرئ دق شکيای
دیرخیزین!
ریکمان نات و چی

(۱۶۲)

هۆر ریک ئۆشئ
دل په رچییه و ده ید
ئئ چنگله پرچییه سه
له ناوینتییان بریامه دی
نالّهت له ناوژیکهرا!

١٦٣

یه گ دل ئۆشئ
نه خونجئ، نه ونجئ، نه گونجئ
شر ئۆشئ

١٦٤

خوهر وه خوهرم وهت:
فه‌ره به‌خته‌وه‌ره
له یه گ هه‌ر شه‌وه‌کیان
بۆشمه پید
به‌یان باش باوانه‌گه‌م

۱۶۵

جاران له یوا نه قوم
شیویامه!
هه رچیگ ئه پام بوشی
ئه وانه یل دهس له لیم
وه شاننه!

۱۶۶

چۆ پار و پیزار
له یوای دۆه که و پیړه که
چۆ ئمړۆ و به یان
ژیان هه ر یه ی لمره
فه ره که ز له یوای م
لی شه که ته!

١٦٧

ژن و ژان
یا ژن و ژیان
داخم کامیانه؟
له هه‌رکه پرس که‌ید
زامی کولیده‌و

١٦٨

چار دڵ و وەرد هۆرم
دەم وە دکتوت
یەک دڵنیای
داخم دەس که‌فی؟

۱۶۹

ههگ نیهۆنمه د
دنیا م ئاخره!
خوه د مه که نه زانسه
هۆر چاره کئی چاره بکه

۱۷۰

شایار وه سۆن وه ت :
ته زاننئ پید بکه م
که یف بکه یف
سۆن وه ت :
ت کووله و م کووله^{۲۲}
کووله قویز^{۲۳} نه یری

١٧١

قه‌یرینگه دل د‌لنیای نه‌یمه!
پیه‌ک زئیده‌ل‌که‌ن^{٢٤} ب‌ونه
وش‌که‌سالی یه‌سه
نه بی‌ واران‌ی!

١٧٢

ژیان خوه‌ی ژانینگه
ت ژه‌نگ مه‌لال و
ژه‌نگ مه‌ژهن
ساده به، سانا، وه سه‌یوه‌ت
له‌یوا خوه‌شه‌و بوود

٢٣ - ئدا هاتن

٢٤ - له زید هه‌ل‌کنیای - د‌ق‌ره‌وخ‌ریای

۱۷۳

له دەس دل
کلک نیشانم
له یوای ههفت ترووم
که ز جق م
زهنگی نه زپئی

۱۷۴

شاپه روهر
بواتا یا نه واتا
وهشت ئه فین
هه م خانمه ستور
کرده هونه وهن

١٧٥

ئێ چوه بکه‌م، چۆ بکه‌مه
خوه‌د کول کرد و
منی لیوان
ده‌س له قه‌ومه‌و بکه

١٧٦

ئه‌ول ئه‌فینا
ت خوه‌ش م خوه‌ش
هه‌ر ده‌میگه
له یه‌و لا، لنگه‌ شیرییه!

۱۷۷

ئەر چشتینگ نییه ژیر کلاود
چق وا نیه وه یدیه؟
ت خوو ده ز^{۲۰} نهیری
بگریده ملیا

۱۷۸

چ هاوسای گه نیگی
له ناو هه لبه سته گانم
ژیایده و ئه ول دلما
دژمنی!!!

١٧٩

شادی له یوای
شه‌له‌ک^{٢٦} ناو‌گه‌نمه
هه‌ر ئۆشی گرمه‌ی و
نیه‌گریده‌ی!

١٨٠

که‌لێ له شان مألمان بق
هیمرایگیش هه‌سه‌ی
ژیان چه‌نه‌ ته‌سکی و پیه‌نی
ئو که‌له‌سه
ئو‌قه‌ره‌ کوله

۱۸۱

له دارای دنیا
بیجگه خود هوق نیه توام
نه هر و نه بر
نه ملک و نه ماش
داخم خواز فرهیگه؟

۱۸۲

ت له شاهان به رتره کی
هر چه ویگد ئاساره یگه و
زلفد تانج هوق و لولی
دی ئه را نیه توای

١٨٣

دَل من و دَل ت
چۆ سه‌رتیل و قوچیل
تا بپیان و شکیان
هانه مل یه‌که‌و
کووتا به‌و!

١٨٤

گورگ نا له په‌چیه‌ی دَل و
خوهم سیه‌و گردهم
کلای^{٣٧} ده‌س م خوه‌نییه!
هه‌گ توای په‌لامارم ده‌ی

۱۸۵

کووماج^{۲۸}
خوهی وه تانج سهر
سۆن زانی
بیلا دلّ خوهش بوود
وه یه شایه

۱۸۶

شایار
شاقنز چوهس؟
وه رۆژ هه ماله و
وه شه و لیز شه مشه مه کورهک

١٨٧

کولووک چه‌تون کلاو چه‌فتن

شووکه گردۆد و

ده‌ور ده‌م لسیه‌و

وه‌ت :

نۆخه‌یش وه‌ جه‌فت نه‌قم

١٨٨

چۆ هه‌نگ^{٢٩} و برنداس^{٣٠}

سه‌ره‌و یه‌کیم

م شه‌وانه‌ خه‌و ت دۆنم و

ت چه‌وه‌پۆ هاتن منید

نۆپا شاریده‌وه‌ی؟

٢٩ - مه‌یه‌س هه‌سه‌ل

٣٠ - چۆری گیاس

۱۸۹

هه‌رچئ پف کردمه و دهس
دلّم گهرمه و نه‌ق
هه‌ناس سه‌رد له‌یواسه

۱۹۰

چه‌وه‌یل ره‌شد
ره‌وان کز ژینئیده‌و
عیسای خوهمی
مه‌یلا که‌ز بزانیئ

١٩١

ت له هۆز هه‌وا^{٣١} نید
ئه‌و ئایه‌میش^{٣٢} نیه‌که‌ید
فریشته‌ی بی‌ بالیگید

١٩٢

نازی
هه‌گ دۆنمه‌د
سیه‌مه‌س بووم و هاز دنیا
له‌ خوهم خپه
م پێشمه‌رگه‌ی چه‌وه‌یلدم
باوان

٣١ - هه‌وا ، که‌زێ له‌ چیرۆکه‌یل دینی

٣٢ - ئایه‌م ، که‌زێ له‌ چیرۆکه‌یل دینی

۱۹۳

وهرز په نجم دلّمی
ئو چواره گه ی
وه رهنگینی خود نیین

۱۹۴

خاسه وهرزه گه ی ژیان
تا هاید ه لام
له توریان وه هار و
جهور پایز باکم نیه
هوچ له ده سییان نیه تی

١٩٥

چه‌قه‌ل بلیمه‌تیگه
ئه‌پای خوه‌ی
راو له شیر سینئ
ئمجا ناوئ وه خاس نیه‌وه‌ن
که‌ز ناوئ نه‌زپئ

١٩٦

شاخ بزنی شکانن و
خه‌ر خه‌سانن ، شانازی نه‌یرئد
توه‌نی که‌ول په‌لنگئ بکه‌ وه‌رد

۱۹۷

هۆل و ههمس
ت پر دهره دريژ
ميه تيه رزید و م
قچ له زهونه نه یرم
وهنه گشتی دامه شیرواید
سه ر وه شوان

۱۹۸

باوگ سه یره و دالگ قه ناری
یه له کام هۆزی؟
دالگد بایه وهل په ریه یلا
شیره و یه ره کردود
ئیقه ره رهنگینی!!!

١٩٩

له قول و ده‌ردوور ئی شاره
نه شیه‌ی ئه‌سپێ تێ
نه سه‌گێ پاس که‌ید و
نه که‌له‌شیرێ قولنێ
نگریسه‌و بویه
دی وسان نه‌یرێ

٢٠٠

بلیمه‌تیگم ئه‌رای خوه‌م
نه خونجم و نه ونجم و نه گونجم
که‌یف که‌ید کاکه‌!!!

۲۰۱

ههركه درۆ بنه ئیده

دهم خوداوه

ئهوه ترۆریسته

۲۰۲

دلم

وهل ئه قینا، نه خونجه

ئهول گه لا، نه گونجه

وهل به ختا، نه ونجه

چوه پئی بکه م!!

٢٠٣

پیا‌ی چۆ‌ نیه‌‌تۆ‌ه‌نئ
خوه‌شم تئ‌ ئی‌واران
هه‌رچئ‌ مایه‌ شیی‌ره
بکه‌مه‌ به‌رئ‌ و
بی‌یه‌م بووشنان!!
یه‌سه‌ کاکه‌!

٢٠٤

ئ‌ه‌ر بی‌لنه‌م وه‌ خوه‌مه‌و
په‌‌لنگ‌ بپ‌مه‌و و داخ‌ گۆش
شیر‌که‌م
وه‌ یه‌ ئۆش‌ن برینه‌
ئ‌مجا‌ نیه‌یلنه‌م

۲۰۵

وه پایز وه تمه
باه تانجه گه ی به یده پید
ئه و دی سلّتان دلّ م
نییه

۲۰۶

هه نای خه نیدن
پاتشای دنیا م
وه بی ئالا و ئوردی

٢٠٧

دل دی تاوشت
هه‌شار کردند نه‌یری
نیه‌ونی
ده‌نید و ده‌لنید

٢٠٨

وه ئووردی زلفت بۆش
جووشین و جمین و خرووشین
ئه‌پای من ته‌نیای ، پاپیای
بی به‌یداخ
دۆر له یاسای جه‌نگه

۲۰۹

من و ت
مه رچيگ به سايمنه
وه قه لا و قيژ قه رک چوه؟
گران خوه مانيم

۲۱۰

چوه گره وم دهين
چوار چه قه ل بارم و بوشم
يانه شيرن!
ئى گه له نه وشن نه

٢١١

دل برشت لید چه‌کیان
نه‌یاشت
به‌زه بق و چئ

٢١٢

مه‌تووم و مه‌تیو
بمین و بژی
هه‌ر دلئ توومیاده‌و
تیویاده‌و

۲۱۳

ئەو ە گ وە تە
گە پ م نە ق
ئەو ە گ نە وە تە مە
قە سە یە د ل مە

۲۱۴

تە نیا کە و رە یل تە م گ ر د ی
رە و ان م ئا ر امە و کە ن
م کە ی پیا ی شار و
ئ ی فیک فاکە مە !!

٢١٥

زه‌ق نه‌زۆکه‌ و بۆیه
ئه‌زمانیش^{٣٣} گ‌ردییه‌ سه‌ و گا
که‌ز ته‌ره‌ق ته‌ره‌ق نیه‌خه‌نی
خودا تۆریایه!
کووم بوون بزانیم چوه‌ بکه‌یم!

٢١٦

ئێ دڵ منه
کووم له‌ خوه‌میش نیه‌که‌ید
له‌ کولیانیش تووم نه‌یرئ
سه‌ره‌سه‌رئ مه‌نه‌ن

۲۱۷

خوهم خاوھن خوهرم
مانگیش توام
ئەودۆای ئەپای خوھدان

۲۱۸

لە ی دنیا
م یە ی دژمن دێرم
ئەوھیش خوھمم
بیلا ولات بزانی

٢١٩

خوهم سه‌ی گیانم
ئاخه نیه‌زانم
وه بئ ت چۆ
گیانم نه‌ده‌رچی؟!

٢٢٠

دل و دل‌به‌ر
هه‌ردگان بزانی
وه‌ی ته‌ی ته‌یدانه‌و
قومینه‌ی!

لهی نۆسه ره تا ئیرهنگه چاپ بویه:

- ۱- حق با پائیز است (شعر فارسی)
- ۲- واتهیل پییشه نان بهرگ ۱ (کار هاوبهش)
- ۳- واتهیل پییشه نان بهرگ ۲ (کار هاوبهش)
- ۴- ئاخین (ههلبهست کلاسیک)
- ۵- زه لان (ههلبهست ئازاد کوردی)
- ۶- گه رده لول (ههلبهست ئازاد کوردی)
- ۷- خاتوون (ههلبهست ئازاد کوردی)

Xatûn

Komelle helbesti azadi kurdî

Ekber rezayî